

ազատական կուսակցությունն ամենէն աւելի քաղաքացի է և կարող տնօրէնելն ևս Հայոց վրայ այս դադարներն ունին, և թէ մեզ գիտեան տէրութեան խորհրդոյ մէջ այս դադարներն ի վերջոյ դերազանցութիւն ունենալու կոչուած են: Ասոր մէջ լաւ ազդեցութիւն կրնայ գտնուիլ քան թէ միտքերի թրջումն անուր լինի: Ասոր հետեւ իսկ անհրաժեշտ է, որ «Արեւելի» Պետական անձինքը մեծ պրոպագանդա թանկ յառաջ կը դնէ մեզ գիտեան համակրութիւն և օգնութիւն զըռնելու համար Հայոց ունեցած իրաւունքները:

«Արեւելի» պետական անձինքը Հայոց պատմութեան և եկեղեցւոյն վրայ համառօտ տեղեկութիւն մը տալէ յետոյ, որքանոց ազդեցիկ տաւ անգլո-թիւսկան գիտնոր ազդեցիկն են, քանի մ'երես գրութեան մէջ կը համառօտէ անոնց գաղափարներն ընդդէմ Օսմանեան վարչութեան, և կը բացատրէ այն պահանջները, որոնք նորա կրնան անհանգուստելի եղած չարեաց քիչ մը թիւի մասն համար: Երկու գրութեան գաղափարներն ասանք են թէ Բարդէ և Չէրքէսք անապատի կերպով իրենց տարերն ու գիւղերը կ'ապստամբեն, թէ անկարելի է տեղական իշխանութիւններէն պաշտպանութիւն կամ հատուցում ստանալ: Թէ արդեօք հաւաքիչներն ալ մեծապէս կը հարստանան իրենց, և թէ հոգային օրէնքներն այն աստիճան ըմբոստանան, որ իրենց հոգիներն անմիջապէս գրաւուելու վտանգի մէջ կը գտնուին երբ իրենք այն կարգ մը կանոնաց համեմատ չգործեն, որ կամ երբեք չեն հրատարակուած, և կամ գիտամբ ծածուկ բռնուած են, և թէ այսպէս Հայոց կառավարներն ու հոգիները միշտ անապահով վիճակի մէջ են: «Արեւելի» պետական անձինքը Հայոց տառապանաց վրայ դժած պատկերն արդարեւ խիստ տխուր է, բայց ոչ աւելի տխուր քան ինչ որ գրուած է քանի քանի պաշտօնական կապոյտ տեսարանք և հիւպատոսական տեղեկագրաց մէջ: «Այս վարչութեան ներքեւ, կրնէ «Արեւելի» Պետական անձինքը, Հայաստանի ըրիւտանեայ ժողովուրդը խրիմա պատեւրազմէն ի վեր 100ին 23 նուազած է, և կարեւոր քաղաքներ անբնակիչ մընացած են: Օրինակի ազգաւ, Սուրէն, որ երբեք Հայ իշխանաց բնակավայրն էր, և ինն եկեղեցի ունի, բնաւ Հայ բնակիչ չունի այժմ: Միւս զարմանքն այն է որ տաւալին Հայ կը մնայ այդ երկրին մէջ. որովհետեւ ոչ միայն անոնց կեանքն ու ինչքն անապահով վիճակի մէջ են, այլ և ամեն տեսակ անարդանաց և բռնութեանց ենթակայ կը լինին: միայն մէկ Բարդէ պէյ քանի մը ատուան միջոցի մէջ իւր գործածութեան համար 167 (հազար Ժաշաւ Եֆէ) Հայ աղիկ յափշտակած տարած է: Այս պիտի իրողութիւնը, և աւելի ծանր հարստահարութիւնը ամեն օր տեղի կուենան, և Հայք չեն կրնար կառավարութեան հատուցում ձեռք բերել:»

Յ-Լ-Ե-Ե-Ե

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԼՈՒՐՆԵՐ

Այս տարւոյ համար հետաքրքիր

Հունիս 15 ապրիլ

Այս տարւոյ ամեն մեծագիտական նախ, որ 500 ծովային ուսանող տաւած, Արեւելեան Հնդկաստանի ծովեկերաց մօտերը կը ստորաջր, յունուար 31էն ի վեր անցաւ եղած է: Նաւաւոր մը զրկուեցաւ զայն վնասուելու:

Անգլիոյ ազատական կուսակցութեան զլուսններն հինգշաբթի օրը պիտի դուստրին:

Ահաւասիկ ընտրութեան արդիւնքը. 543 Ազատական. 229 Պաշտօնական. 57 Երկրորդական. Կը մնան 33 ընտրութիւնը, որոնք արդիւնքը դեռ չէ իմացուած: 85 ին Նիւսի խաղերն ապիւլով, Եթէ Լորտ Կրամպլը նոր նախարարութեան պիտի լինի, Լորտ Քրամպլի արտաքին գործոց նախարար պիտի լինի: Սթանտարտ կը լինի Պ. Տը Կիւրս Բուսիոյ արտաքին գործոց նախարար պիտի անուանի Եթէ Կոչաքոնք իշխանը մնան:

Բեղադարձի 15 ապրիլ. Կորտ Լորտը Զինատանի հետ ծագած դժուարութեանց վրայ խոստով կը լինի թէ հակաբողոքական կուսակցութեան արդիւնքն են, և կ'աւելցնէ որ եթէ պատերազմ բացուի, Զինատանը քննուող Երրորդը Զարդուելու վտանգի մէջ են: Բայց Յիւնալ Լորտը, Փէքիւն Երրորդը կան դեռապէս հասկցած են թէ Անգլիացիք ոյժ կուտան Ռուսիոյ:

Հունի 15 ապրիլ. Նախարարութեան ընտրելի Պ. Քոքին Երկրորդական ժողովը նախագահ անուանեցաւ:

Պաշտօն 15 ապրիլ. Ներսիսեանց ժողովը Անգլիոյ հետ առեւտրական գործադրութիւնն ընդունեց:

Հունի 13 ապրիլ.

Օսմ. Բան.	10 344
Քրիս.	1363
»	1363
»	1371
»	1372
»	1373
»	1374
»	1375
»	1376
»	1377
»	1378

Փոխի 15 ապրիլ.

Օսմ. Բան.	10,97 1/2
»	53,
»	50 0
»	50 0
»	50 0
»	50 0
»	50 0
»	50 0
»	50 0
»	50 0

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

Գաղտնադի ինգլիսի դիւանագիտական մասն այս գիշեր կարգադրեցաւ: Արտաքին գործոց նախարար Ստիւարտ Կլայն և խաղաղական Բորիս Կլայնը Կոնստանտին և Փլաւալի փոխարէն Գաղտնադի ինգլիսեան լիազօրեցի տեղեկութիւնները մամուլ արդէն ծանուցեալ պայմանագրերն ուստի գրեցին, և դեռապէս այս իրողութիւնն իրենց տեղեկութեանց ծանուցին հեռագրաւ: Գաղտնադի ինգլիսի այն պահանջներն թէ Օսմանեան գործն ետ քաշուելէ ետքն իսկ Գաղտնադի լիազօրեցի գաւառացի մէջ ծագելիք անկարգութեանց համար Բ. Գաւառ պատասխանատու պէտք է բռնուի, մերժուած է, և պայմանագրերն որոշուելու ժամանակ Օսմանեան կառավարութիւնն իւր զօրքերն ետ առնելէ զատ ուրիշ միջոց մը ձեռք առնելու պարտաւոր չպիտի լինի:

Նիկոմիդիոյ գաւառին մէջ Ստիւարտ Կլայնին յորդեւելն վրայ վեհ. Ստիւարտին կողմանէ անմիջապէս այն կողմերը զրկուած արքունի պաշտօնեայք և թիկնապահք հեռագիր մը ուղղելով առ կոյսերական պաշտան կը ծանուցանեն թէ եղած վտանգները նախապէս կարծուածին չափ ծանր չեն, բայց ճիշդեւորէն առատութեան պատճառաւ, դեռին Նիւսիոյ երկու եղբրքը կ'սխալ, արտաքին վտանգը և ուրիշ պատահական վտանգներ եղած են, և թէ վտանգներուն օգնութեան համար պէտք եղած միջոցները ձեռք կ'առնուին:

Անգլիական թայմը լրագրոյն ապրիլ 5 թուոյն մէջ հետեւեալ հեռագիրը կը անանկը.

Օտէս մարտ 31.

«Տիկնիսի եղբունական գլխաւոր ատենին տալիս այժմ գաղտնադի ենթարկուած են Արարատ լեռան մօտ Հայկական եկեղեցւոյ Պատրիարքին բնակավայրին եղող Լճիկոմիդիոյ վանքին վանահայրն և քանի մը կրթութեամբ, որք 25 և 3 բուսիկոց կեղծ Ռուսական Պանթոթիներ, և 20 և 40 քօփէրոց արմաթեայ դըրամներ շինած լինելու ամբաստանութեան ներքեւ են: Այս կրօնաւորաց վրայ նաեւ կ'աղակտայ թէ Պանթոթիներու տախտակները փոխադրող մարդն ալ ապանեւած են: Կերեկի թէ

Պանթոթիները խիստ գէշ կերպիւ չին. Լաւ են, բայց գրամները լաւ նշանակած են: Այս ամբաստանեկոյ հետ կը դանուին նաեւ քանի մը Հայ վաճառականք, որք մեղսակից կը կարծուին:»

Լճիկոմիդիոյ վանքի մէջ կեղծ դըրամ շինուած լինելու սխալ լաւն անցեալ տարի հրատարակուած կապոյտ տեսարանի մէջ ալ կար, ուստի հին բան է: Մեր իմացածին նայելով, այդ իրողութիւնն ոչ թէ Լճիկոմիդիոյ այլ Գաղտնադի վանքին մէջ տեղի ունեցել է ասկէջ քանի մը տարի առաջ, և վեհ. Կաթողիկոսը մեղադարար կրօնաւոր մը կարգէն լուծելով քաղաքական իշխանութեան յանձնէր է:

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

ԷՍԶԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԻԷ

Նրէկ իրիկուն ցոյցուեցաւ	41 26
Այս առաւօտ ցոյցուեցաւ	41,30
Կէս օրին	41,30
Բաւմիկի երկրորդ ց	36 1/2
Թիթ Կարամ	9 3/4
Թրամուայ	3,60

ԲԵՐԼԻՆ ԿՐԵՄԼԻՆ

2 Ապրիլ

Սեպ. Կ. լիւր	40 45
Նարոյն Կ. լիւր	87 38
Խմիչ Կ. լիւր	90 20
Ռուսական թղթադրամ 8 րոպ.	51 Բարբ.
Գրք. Կ. լիւր	51 20
Մեծ թղթի տարրեր թիւ 1	7 46
Կիւնիոյ	214
Մեծ թղթ	220
Պրիւս	560
5 փորանոց	330

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀՐԱՆԵՐ

Ազգային ժողովը նիստ ունի յառաջիկայ ուրբաթ Ապրիլ 4 ի Մայր եկեղեցի: Առեւանդ պիտի բացուի ճիշդ ժամը 6 ին և դոյուրի 10 ին: Հրաւիրուել են երեսփոխան Եֆէն. ալիներն իրենց ազգապիտան պարտականութիւնը կատարելու փութաւ: 1880 Ապրիլ 1 Պարբեր Հայոց (Կիւնի Ս. Պարբեր) Գումգափու

- ՕՐԱԿԱՐԳ
1. Առաջարկութիւն փափագեան ըստ տեղեան Եֆէնիոյ դատարարութեան սահմանեալ դատարանի վճարման մասին:
 2. Բացառութիւն վարչութեան խորհրդի դադարեալ Առաջնորդ Տ. Կարապետ վարդապետի աղերսագրոյն վրայ:
 3. Առաջարկութիւն վարչութեան յաւելուածական վարկի մասին. վիճարանութիւն ի վերայ Համարակալութեան դիւանի տեղեկագրոյն:
 4. Խնդիր խորհրդի երեսփ. ընտրութեան. վիճարանութիւն ի վերայ Նախաձեռնութեան դիւանի տեղեկագրոյն:
 5. Փախուսն ժողովոյ: Առեւանդ պիտի Մ. Յ. Մեքեան

Ընթերցողը կը յիշեն հարկաւ թէ ասկէ մէկ երկու ամիս չափ առաջ Լճիկոմիդիոյ վանքին վերաբերեալ մի քանի դիւղերը Ռուսիոյ կառավարութիւնը պահանջած և փոխարէն տաւ ըն 20,000 ռուպլի տալու խոստումն ըրած, իսկ վեհ. Կաթողիկոսը դէմ կեցած էր:

Կը լսեմք թէ Կաթողիկոս փոխար. քայն նորէն կը յուղէ յիշեալ խնդրն, և իւր պահանջման վրայ խոստութեամբ կը պիտի եղեր: Ինչ է արդեօք պատճառն, որ Ռուսիոյ կառավարութիւնն այդչափ

կարեւորութիւն կուտայ այդ դործին, և Մայր Աթոռոյ դատարարութեան վանքին մատակարարութիւնը իւր ձեռքն անցունել կուղէ: Մեղ անհաւատալի կը թուի թէ Ռուսական կառավարութիւնը պարզ ըրման համար թեմա մ'այսպիսի դործին մը ձեռնարկէ, որ յափշտակութեան երկոյթ ունի, առանց զգալի շահ մ'իրեն բերելու, որուն բնաւ կառօնութիւն չունի: Այս կէտերը բացառութեան կարօտ են, որպէս զի կարելի լինի կատարեալ և ճիշդ դատարարութիւն մ'ընել ինգլիսի վրայ:

Կը լսեմք թէ երէկ Մեք. Միսաքեան Պետրոս Եֆէնիոյ եղբորդի կայսերական պալատին երթալով, ազգայնէր-Հայաստանցիներու կողմէ վեհ. Ստիւարտին ուղղեալ շնորհակալաց ուղերձ մը մատուցել է, ի ներկայութեան վանքի Ստիւարտեան Ղազի Օսման վաղային:

Հարկ չկայ ծանուցանելու թէ այն ուղերձին շարժառիթը վեհ. Ստիւարտին ի նպատակէն և Ազգայնէր Հայաստանցիներու կողմէ արուած պարահանգէսին համար իւր շնորհած բարձր հովանաւորութիւնն էր:

Ընկերութեան կողմանէ զրկուած պատուիրակին պարտ ու պաշտած ընդունելութիւններն ըլլուելէ զատ, միանգամայն դժուարութիւն յայտնուեց Ե. այն երախտագիտական յոյսին համար:

Կը հաւատան թէ պարահանգէսին արդիւնքն 900 լիւրայի հասած է, որոյ մանրամասնութիւնները քիչ օրէն պիտի հրատարակուին կարգադիր Մարտիկոմիսին կողմանէ:

Դաւաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ քարաղէ Գեր. Տ. Մարգարիտ Օրմանեան Մ. Վարդապետը Դաւաթիոյ վարժարանին անօրէն կարգեցաւ Թաւ. Խորհրդոյ կողմէն:

ՀԱՆԳՐԱՅԻՆՈՒԹԻՒՆ

Ի ՆՊԵՍՏ ՍՈՒԿԻՆ ԶՍԵՍՍԱՆԻ

Այս շաբթու իրմիկն ի նպատակ սովորող երկրորդ դասարան մ'ալ եկաւ: Իրմիկի յանձնարարման այս առթիւ նախկին մը դրելով հանգաւանութեան մասնակցողաց անունները ու հանգաւանութեանց քանաւորութիւնն հրատարակուելուն համար դժուարութիւն կը յայտնէ, բայց միանգամայն սովորող վիճակն ըստ փերու համար ձեռք առնուած միջոցներուն նկատմամբ յանուն հանգաւանողաց տեղեկութիւնն կը լսելով, որ շատ լրատալի լինելէ զատ օգտակար ալ է, նկատելով որ թեւեւ ուրիշ օգտակար միջոցներ ալ առաջարկուին:

Պիլեճիկէն անցեալ օր Պատրիարքարան եկած հեռագիր մ'անգ. դըր. կուած նպատակն անհաւան համարելով դարձեալ անպարզ օգնութիւն կը ինդրէ:

Մեք. Գ. Մ. մէկ Օսմ. լիւր և բարեկեց արկին մ'ալ մէկ արծաթ Մեքիս գրեւոր են մեղ ի նպատակ սովորող:

Կը լսեմք թէ Գաղտնադիոց-Ա. Երեւելեան ընկերութիւնն 200 օսմ. լիւրայ նուիրել է ի նպատակ Հայաստանի սովորող:

Տէր. Սովորող Կեղ. Բանձնաժողովուրդի խաղաղութեամբ արտի պատիւ ունի, ազգաբարեկ լիւրոյ հատարակութեան

Թէ Զմիւռնիոյ մէջ ի նպատակ Սովետական հանգանակող մի Մասնաժողով կազմուած է, հետեւեալ Մեծ յանձնից.

- Պ. Հէյնց, Տնօրէն կայսերական Պանդայի ճիւղին ի Զմիւռնի
- » Խոտէյ, գործակաւար Երկաթուղւոյ ընկերութեան.
- » Խ. Պարքէր.
- » Կ. Բոնարի.
- » Յրէտէրիչի.
- » Մ. Պայրօզեան.
- » Ի. Սպարթակեան.
- » Կ. Արաշեան.
- » Խ. Զաքէեան.
- » Տօքթօր Պ. Գոնոթեան.
- » Դ. Եսայեան.

Սոյն Մեծ. անձինք առաքինի ազգասիրութեամբ վառեալ արդէն հանգանակութեան սկսած և յարգ. 1900 արծաթ մէճիտ յղած են Կեդր. Յանձնաժողովոյ:

Զմիւռնիոյ այն Պատ. Մասնաժողով մարդասիրական և բարենպաստական հանգանակութեան համար Կեդր. Յանձնաժողովն, ի դիմաց ամենայն սովաւանջեղբարցի իւր խորին և անկեղծ շնորհակալութիւնը մատուցանելով, յորինակ աղօթք, կը խնդրէ խմբակի Տէր, որ ներկայիս Զեր պատուական լրագրոյն մէջ հրատարակել բարեհաճել:

Միտմ. յարգանք
Ի դիմաց Սովետական Յանձնաժողովի
Փ. Աստուգալիք Աստուգալիք
Գ. Եսայեանի Սեփե Կեդր. Յանձնաժողով
1880 Ապրիլ 1
Կապուքէյ

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԹԱՆՈՒԹՈՒՄ
Ա.Զ.Ի. ԿԵԴ. ՎԱՐԶ. ԿՐՈՆ. ԺԱՊԱՎԱՅ

Շաղկին-գարահիսարի կոչակար կարմիրեան Պոլսոսնուն անձին Գալփաքեան Նազիւնի անուն կինն Ազգային կրօնական ժողովոյ դիմած և յայտնած է թէ՛ իւր ամուսնին տալուն և չորս տարին ի վեր անընտելութեամբ է, և յետ իւր այնքան խաղաղութեանց չ'զխտէ թէ ո՛ր է իւր ամուսնին և ի՞նչ գործով կ'ըզբաղի:

Սոյն կինն իւր միակ զաւակովը ծայր աստիճան թշուառութեան մասնուած՝ յԱզգային կրօն. ժողովոյ դարման և անօրէնութիւն խնդրած ըլլալուն, արժան գատուեցաւ այն պաշտօնական ծանուցմամբ յայտարարել Կ. Պոլսոյ և գաւառական Ազգայնոց, որ եթէ կը ճանային զկարմիրեան Պոլսոսնուն և զիստն նորոս ո՛րք ըլլալը, կամ թէ ի լոյ ծանօթութիւն մ'ունին նորա վրայօք, փութան տեղեկութիւն տալ Ազգային Պատրիարքարանին ի դիտութիւն և ի պատշաճ անօրէնութիւն:

Կ. Պոլս. 1 Ապրիլ 1880

ԿԱՆԱԾ ԴԱՍՏԱՅԻՆՈՒԹԻՒՆԸ
(Շար. և վերջ տես թիւ 2387)

Տեսնուած են իրարու ուսումնական և մեծահասակ կանայք որք իւրեանց սեւին պատկանեալ յատկութիւններէն մերկացեալ են, պատճառը այն է որ մինչ մատուցական մասին վերաբերեալ ամբողջապէս կատարելագործած են, բարոյական մասը և բարոյական էակը անմշակ և մեռեալ են թողուցած:

Ներուի ինձ հարցնել՝ միթէ կանայք ուսումնական մեծ բարձրութեան հասած են, որ ընկերութիւնը կ'աղաղակէ նոյա դէմ՝ անընդհատ: Շատ անգամ ծուռ դատողութեամբ այն աղբիւրներէն կ'ընծայեն արդիւնք:

Ներ. ոչնչք բնաւ վերաբերութիւն չունին անոնց: Արմոյ կարգէն է այն սխալմունքը, որ կուզէ զրկել բարձր ուսումն կինը իւր սեփական կոչմանէն:

Անշուշտ ամեն գործին իւր կըրէ նախապաշարմունք որոնց զո՛հեղած են միշտ կանայք: Մեծին Լուգովիկոսի ժոյի գարուն մէջ, երբ ամեն տեսակ հանձարներ կարծես ի պայքար մտած էին սոյն գործը կ'ըզակն և լուսաւորեալ հանգիստացներ, երբ մատենագրական մեծամեծ հանձարներ կը փայլէին, Ֆրէնչէն մը բարձրագոյ կը քարոզէր թէ կը բաւէր կանայց քիչ մը կարգալ և դրել դիտնալ: Իսկ Մօլիէն մը ծաղրելի կընէր այն կինները որոնք ուսման պարագայէն: Բարեբաղդաբար անցան այն ժամանակները, ուսմանը այսօր անհրաժեշտ կը համարուի կանայց համար: Բայց այդ ուսմանը խիստ անկատար է, և իւր արդիւնքները խիստ տկար, ինչպէս ամենայն անկատար իրաց պատճենը:

Հաստատուն և բարձրագոյն ուսմանը մը հարկաւոր է, որուն զուգակցի բարոյական սկզբանց մշակութիւնը: Ուսմանը ըստ կ'արձիշ պարտականութեանց ճանապարհին վրայ սովորին նոյա գործադրութեան յորդորողը, պարտաւորողը, բարոյական կրթութիւնն է: Չի բաւէր ուրեմն փաթեթաւորեալ մէջ միայն մտքները դարձեցնել, այլ հարկ է որ անգլապաշտ ամուսնին և մայրեր պատուաւորին, որոնք հաստատուն այն սկզբանց մէջ առաքինի մարց օրինակուն:

Ներկայ մը վրայ տիրապած է պարտականութեան դադարեալը, երբ կինն մը գիտէ ընտանեկան կամ ընկերական շուրջ վերադասել անձնակալին, երբ անգլապաշտ կը մնայ յանգիստին այն նկարագրեան որոնք յառաջ կ'ելան են ի գործադրութեան իւր պարտաւորութեանց, երբ գիտէ գիւցաղանալ տաւրինութեան շուրջին մէջ, այն կինը փեմ է և իւր մէ սկրած գաւառները մեծ: Ներկին մը իւր անանական գիտութեամբ և չափաւորութեամբ կը զարգացնէ կերպով մը ամուսնոյն աշխատութեանց արդիւնքը, փոխանակ զայն ունայն և անպայման նպատակներու շարքերու, ընտանեկան վիճակը ծանրաբեռնելու և իւր զաւակները նիւթական և բարոյական բարիքներէ զրկելու, այն կինը ամբողջ Տրեշտակն է: Ներք մայր մը մեծամեծ զոհողութեամբ — ի՞նչ կ'ընեմ, միթէ կայ զոհ մայրերի որոնք համար — մեծամեծ աշխատութեամբ բարեկիրթ և մեծագոյն որդի մը կը հասցնէ, ահա իւր բարձրագոյն փառքը ու պաշտօնաւորը: Երբ կը հասցնէ ազգասէր մը՝ որուն համար սուրբ են հայրենի աւանդութիւնք, սուրբ են ազգին հաւատարմութիւնք, սուրբ են նորա իրաւունքը, այն մայրը կատարելապէս մատուցած է իւր նուիրական տուրքը տա հայրենի: Երբ կինը այս երեք ամուսնական մայրերի և ընկերական գերերը յաջողութեամբ կատարէ, լրացած է իւր բարձր կոչումը և գաւառներ կը զարգարուի իւր շիրիմը: Եթէ բազմաթիւ ըլլալին այսպէսի կանայք, ո՞րքայի դիտութեամբ ազգերը դէպ ի կատարելութիւն կ'ընթանային: Ո՛հ, ինչ թէ մեր հայտահիները բարձրական գուն իրեն. զՄարի շողողային պատկան իւրեանց փեմ ձրից, շուրջ զիւրեւ ունենալով լուսնաւորեալ և մեծագոյն սերունդն հայոց:

Ո՛ր էր թէ Հայ ժողովուրդը կանայց դատարարութեան վերաբար նանց դատարարութեան վերաբար

խնդրովը զրադէր, փոխանակ իւր թանկագին ժամանակը զոհելու այն ազգերուն կրօնական վէճերուն որոնք ազգը կը յուզեն, կը փեռեկտեն, կը զարթոյն իւր զոհը: Կը զինեն, վիճեր կը բռնան, որոնց մէջ կը խորատուգին տխրալ աղաղակ ճիւղեր, երբատատարական եռանդներ, հատուն մը տաց ծնունդներ, որոնց մէջ կը փռչաւին, ափսոս, այնչափ մտաւորական կարգի թիւններ: Միւթեամբ է որ ազգ մը կը զօրանայ, կը զարգանայ, կը յառաջագնէ: մենք զօրանալ կը բաղձնենք և ազգին երակները բանալով իւր կենսական ուժը ամուլ կ'աւանդու: մէջ կ'աղաղակէ: Բաւաղաղիմութիւն կուզեմք և առտուածարական միջնորդութիւն մէջ ըլլալ կը շիջանք: Երբայի ազգութեան դադարեալը կրօնի գաղափարէն ի զանազանութի, զօրացի կրօնը իւրեւ ազատ խզի խնդիր մը չի համարուի ու ազգութիւնը իւրեւ ժողովուրդեան էական կեանքը, զօրացի կրօնը և ազգութիւնը, այս երկու որոշ սկզբունքները, իւրեանց սեփականեալ սոցիալական մէջ չափաւորութիւն, միւթեամբ ազգութեան և յառաջագնիմութեան բաւերը միտոր յոյսեր են:

Մէկ կողմէն Հայոց ազգին կեանքը տուրբութեան փութելը ցամաքի, միւս կողմէն հոր և ճարտար լեզուներ ի հաւ իւրեանց հաղօթի՝ կ'աշխատին արծարծել ազգութեան նշանաւորութիւն: Մէկ կողմ տեղեկ, միւս կողմ շէնք: Հոն խաւար, հոս լոյս: Հոն մահ, հոս կեանք: Այս երկու մահաբեր և կենսատու ներհակ զօրութեանց մէջ ազգը աստանելով մերթ մէկ կողմ, մերթ միւս կողմ կը հակի, և իւր հաւատարմութիւնը կ'որոնցնելու վրայ է անընդհատ:

Այն ճիւղերը որոնք ընկերութեան պայծառութեան պիտի նպաստեն, կը ծառայեն միայն խաւարի մէջ կառուցեալ անցեւոր շէնքերը տապալելու: Զարին և բարոյն, փառամարտեան և անձնականութեան տեղեկութեան պայքարին մէջ ազգին կեանքը կը հիւսնէ, և յառաջագնիմութեան այժմ ալ կը տկարանայ:

Ինչիւ թէ միաբանութեան և յառաջագնիմութեան ոգիները ի մի ձուլեալ իրեն հակա երկնային, խորտակելի ամենայն խոչնդատ որ իւրեանց յանդիման իրեն պատուար կը կանգնին, և միջին Հայ ազգը այն շուրջին մէջ զոր Աստուած սոցիալական է ամենայն ժողովուրդոյ: Ինչիւ թէ Հայ կանայք ընդ մէջ տըխուր անցեւորն որ կը կործանի, և գեղայն աղաղակին որ կը ծնան, կանգնելին իրեն հրեշտակը աւանդութեան Հայոց հանգիստեալ պայծառութեան: Ինչիւ թէ նոյա տեսնները արձանագրութիւն ի կորդս մեծ բարեբաղդ Հայոց ազգին, և անմահական հանգիստային յէջն պատմութեանց:

ՄԵՐՈՒՆ ԶԵՐԻՔ

ԲԱՆԱԾՈՒԹԻՒՆԻ

ՄԱՂԱՔԻԱ Ծ. ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՐՈՒՄ

Հայուն անցեալը, ներկայն և ապագայն. — Արտասանեալ ի Լոարանի Ընթերցարանայ ընկերութեան յՈրթալոյ, ի 3 յունուարի 1879. հրատարակեալ ի Մարի լրագրի թիւ 2230-2240:

Հայութեան հոգին. — Արտասանեալ ի Լոարանի Արթարանայ ընկերութեան յԱսիկատար, ի 28 մայիսի 1879 տըարագրութիւն Պ. Բիրիշեան:

Միւթեամբ Հայութեան. — Արտասանեալ ի Լոարանի Արթարանայ ընկերութեան յԱսիկատար, ի 17 նոյեմբերի 1879. աղագրութիւն Յ. Գալփեան:

Հայ Ազգութիւն. — Արտասանեալ ի

Լոարանի Արտանայ փաթարանին ի Կապուքէյ, ի 25 դեկտեմբերի 1879. տըարագրութիւն Ե. Մ. Տնտեսան:

Կարօտ եմք. Արտասանեալ ի Լոարանի Ընթերցարանայ ընկերութեան յՈրթալոյ, ի 10 փետրուարի 1880. հրատարակեալ ի Քիւրճեանի Էֆեմար լրագրի թիւ 794-800 և արտասանեալ առանձինն:

Հայ Երիտասարդութիւն. — Արտասանեալ ի Լոարանի Ս. Օսմանեան Սանուց ընկերութեան ի Մամաթիա, ի 28 փետրուարի 1880 տարագրութիւն Ա. Ա. Գանթար:

Կը գտնուին ի Մամաթի գրաւմառ Յ. Գալփեան, և ի Գալփիա՝ Թըղթաւմառ Յ. Արալ Էֆեմարեան խաւարները: Գին 3 դրուշ արծաթ:

Ի Լ. Ա. Ն.

Մամաթիա Մանաթար մահալէսին Մուրա Մանաթար մէրթէս պի ոտողընտա քեպին 36 նումէբօլու միւթեքէք մէնդիլ արտասանըն պիթ Թարաթը 80 նումէբօլու Անիէլի Պիթի Արթին խանէսի վէ պիթ թարաթը 83 նումէբօլու Պոլսոյ վէլէտի կարապետ խանէսի վէ տիլէթ թարաթը 120 նումէբօլու Աննա Պիթի Մարաթիա խանէ արտար տիմէքէ մահալու օլարաթ սովիլը օլտուլու վէ երեզ սեքսէն տտէն պէնալ մէճիտի Գիրու խ օլունաճաղ ճիհէթէ ճէք քիմ թալիլ իսէ Էթ եէմէլ մահալէսի խամը Էֆեմարեան միւրաճաթ իլլէմէլէրի:

Աստիքի Շահանէ Շայլը անպաւը իւրն թարիլի դարարնտան ի թիպարէն եէվիլէ պիլէր քիլէսի Գարանը տարիլ իսիլէսին մատուայէ վէ ետաթտ իսիլէր մէքիլէրէ թէ թէլիմ օլունաթալ օն պէլ իկունտէ արգալը տըլմալ վէ բէմ իկունտէ րիւկի միւթեալիւտէ այլտ օլմալ վէ մէմօլ բէն մահալէսի պալունան նումանէսին հէք վէճիլէ մըթալըդ պալունաթալ վէ պէնէր քիլէսի օն պէլ գըլէտէն նօգանն կէլլէմէք վէ պէլ պիլ քիլէսի թէլիմ օլունաթալ օն մոդպուլ վիլլիլմէք վէ էսմանը տալի մոդպուլ սէնէալէրիլին վիլլիլմէք մահալէսին իսիլմալի տա նըթը հէման վէ նըթը տիլէրի մոդպուլ թարիլիլմէն իսիլպարէն օն պէլ կիւն միւրաթիլմէ իրայի Օսմանի երեզ գրալ հիտալը իլէ Հարապիլէ խաղիլմէսին վիլլիլմէք շարթիլ վէ շէրայիլիլ սարիլիլ իլէ միւպայտա օլունաթալ օն պէլ պիլ քիլէսի օն մոդպուլ գրալ թալիլմէն իւլ շիւնէիլ բէնէլէպիլ կիւն թէքթար պիլ միւրաթալ գարալը գալիլ վիլլիլմէք իսիլմէն, իսիլմէն թալիլ օլունաթալ եէվիլ մէքիլլիլ Հարապիլէ նէգարթիլ լէվալիլմէք ումալիլ տայլէսին կէլ մէլէրի: 1 Նիսան 1880 Պապը Սէրապէրի

Աստիքի Շահանէ Լիլաք անպաւը իւրն շուրթը մահալէսին իսիլմէք միւպայտա օլունաթալ վէ մարթը թալիլին երիլիլմէ եէտիլմէ բէնէլէպիլ պիլ կիւն թէքթար միւրաթալ ինրա իսիլմէք մահալէսին պէնէր գըլէսի երեզ տըլմալ վէ շէրայիլիլ սարիլիլ իլէ միւպայտա օլունաթալ օն պէլ պիլ քիլէսի օն մոդպուլ գրալ թալիլմէն իւլ շիւնէիլ բէնէլէպիլ կիւն թէքթար պիլ միւրաթալ գարալը գալիլ վիլլիլմէք իսիլմէն, իսիլմէն թալիլ օլունաթալ եէվիլ մէքիլլիլ Հարապիլէ նէգարթիլ լէվալիլմէք ումալիլ տայլէսին կէլ մէլէրի: 1 Նիսան 1880 Պապը Սէրապէրի

